

ปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียง

กิตติตา เชาวรุฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

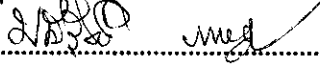
กุมภาพันธ์ 2548

ISBN 974-9741-88-9

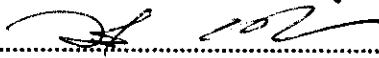
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ถลิตา เดชาวูธ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

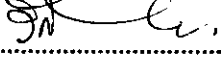
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ปากรูป)

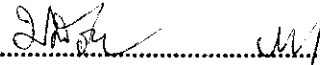
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียววิศเรศ)

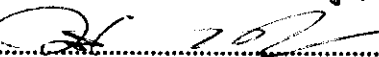
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชณี สรรเสริญ)

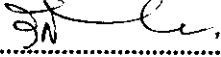
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

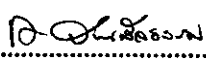
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ปากรูป)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียววิศเรศ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชณี สรรเสริญ)

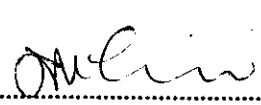
.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. กุหลาบ รัตนสังธรรม)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 16 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดีเนื่องจากได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีรัตน์ ภาครูป ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เดียววิเศษ กรรมการที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี สรรเสริญ กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้องด้วยความปรารถนาดีอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็น อย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์แพทย์หญิงอุมาพร ศรีคงสมบัติ ที่ได้กรุณาอนุญาตให้นำแบบประเมินการทำหน้าที่ครอบครัวจุฬาลงกรณ์มาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทราวดี เรียงพิเชฐ ดร.วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูร และนายแพทย์สามภพ สาระกุล ที่กรุณา รับเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ ดร.สมหมาย คชนาม และอาจารย์ศพล เหลืองโสมนภา ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา เกี่ยวกับสถิติในการวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ อธิบดีกรมคุมประพฤติที่กรุณาอนุญาตให้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง ตลอดจนเจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งวิทยุรุ่นที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม อย่างดียิ่งทุก ๆ ท่าน

ขอขอบพระคุณ ดร.เบญจวรรณ ทิมสุวรรณ อาจารย์สาคร พร้อมเพระา ดร.มันทนา เหมชะญาติ อาจารย์เชษฐา แก้วพรม อาจารย์อรัญญา จิวลักษณ์ ดร.วัฒนา บันเทิงสุข อาจารย์ชวนชม พิชพันธุ์ไพศาล อาจารย์รัชชนก สิทธิเวช อาจารย์โสภา ลีศิริวัฒนกุล อาจารย์จิตติยา สมบัติบุรณ์ อาจารย์ปิ่นนเรศ กาศอุดม อาจารย์ราตรี อร่ามศิลป์ คณาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้าจันทบุรี ที่คอยห่วงใย สนับสนุน ให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือ ซึ่งทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ลลิตา เชาวรุท

42910035: สาขาวิชา: การพยาบาลครอบครัว; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)

คำสำคัญ: ปัจจัยครอบครัว/ รูปแบบครอบครัว/ การทำหน้าที่ครอบครัว/ การเสพยาบ้าของวัยรุ่น

ลลิตา เชาวสุ: ปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในเขตภาคตะวันออก (FAMILY FACTORS AFFECTING AMPHETAMINE ABUSE OF ADOLESCENTS IN THE EASTERN REGION OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: มณีรัตน์ ภาณุรูป, ปช.ด., วรณี เดียวอิสเรศ, Ph.D., รัชณี สรรเสริญ, D.N.Sc. 84 หน้า. ปี พ.ศ. 2548. ISBN 974-9741-88-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยครอบครัวที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่น ซึ่งปัจจัยครอบครัวประกอบด้วย รูปแบบครอบครัวที่รูปแบบ ได้แก่ ครอบครัวที่มีพ่อและแม่ ครอบครัวที่อยู่กับญาติ ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยง และการทำหน้าที่ครอบครัว กลุ่มตัวอย่างคือวัยรุ่นอายุ 15-19 ปี ที่เสพและไม่เสพยาบ้าในเขตภาคตะวันออก จำนวน 240 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เสพยาบ้าโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เสพยาบ้าโดยวิธีแบบโควต้าและแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบประเมินการทำหน้าที่ครอบครัวจุฬาลงกรณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก (Logistic Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่มากที่สุด (ร้อยละ 54) ครอบครัวมีการทำหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.99$ $SD = 0.36$) เมื่อพิจารณาตัวแปรต้นแต่ละตัวพบว่า รูปแบบครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยง และการทำหน้าที่ครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการเสพยาบ้าของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$, $p < .01$ ตามลำดับ) ซึ่งสามารถทำนายได้ว่า วัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เลี้ยงมีโอกาสที่จะเสพยาบ้าเพิ่มขึ้น 2.56 เท่าเมื่อเทียบกับวัยรุ่นที่อยู่ในครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่ และครอบครัวที่ทำหน้าที่ได้ดีจะทำให้วัยรุ่นเสพยาบัาลดลง .938 เท่า จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่นในเขตภาคตะวันออก

42910035: MAJOR: FAMILY NURSING; M.N.S. (FAMILY NURSING)
KEYWORDS: FAMILY FACTORS/ FAMILY FORMS/ FAMILY FUNCTION/
AMPHETAMINE ABUSE

LALITA DEACHAVOOT: FAMILY FACTORS AFFECTING AMPHETAMINE
ABUSE OF ADOLESCENTS IN THE EASTERN REGION OF THAILAND.

THESIS ADVISORS: MANERAT PHAKTOOP, Ph.D., WANNEE DEOISRES, Ph.D.,
RUCHANEE SUNSEARN, D.N.Sc. 84 P. 2005. ISBN 974-9741-88-9

The purpose of this research was to identify factors which affected amphetamine abuse in adolescents. The family factors was composed of family function and four types of family form: nuclear family, single – parent family, kin – network family and reconstituted family. The samples were 240 adolescents who were amphetamine abuse, derived by means of stratified – random sampling technique and non amphetamine abuse, selected by accidental – random and quota – random sampling technique, from adolescents who were 15 – 19 years old living in the Eastern Region of Thailand. The research instruments were a bio – data questionnaire, a family form questionnaire and Chulalongkorn Family Inventory. Descriptive statistics and logistic regression were employed to analyze the data.

The results of this research found that 54 percentage of the samples came from the nuclear family and the family function was rated at a medium level ($\bar{X} = 2.99$ $SD = 0.36$). On analyzing some particular factors, the study showed that the reconstituted family and the family function were significantly related to amphetamine abuse ($p < .05$ and $p < .01$ respectively). It predicted that adolescents coming from the reconstituted family had 2.56 times as probable to use amphetamine more than those coming from nuclear family. It also predicted that families having a high level of family function could decrease amphetamine abuse by .938 time. Conclusion, family form is the most important factor of amphetamine abuse in adolescents.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การเสพยาบ้าของวัยรุ่น.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการเสพยาและการติดยาเสพติด.....	8
ความหมายของยาบ้า.....	11
สถานการณ์การเสพยาบ้าในวัยรุ่น.....	11
ผลกระทบของยาบ้าต่อผู้เสพ.....	13
ปัจจัยที่มีผลต่อการเสพยาบ้าของวัยรุ่น.....	14
แนวคิดเกี่ยวกับครอบครัว.....	17
ความหมายของครอบครัว.....	17
ระบบครอบครัว.....	18
รูปแบบครอบครัว.....	23
รูปแบบครอบครัวกับการเสพยาบ้าของวัยรุ่น.....	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การทำหน้าที่ครอบครัว.....	26
การทำหน้าที่ครอบครัวตามแนวคิดของแมคมาสเตอร์.....	28
การทำหน้าที่ครอบครัวตามแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการครอบครัว.....	32
การทำหน้าที่ครอบครัวกับการเสพยาบ้าของวัยรุ่น.....	33
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือในการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	41
การพิทักษ์สิทธิของผู้เข้าร่วมโครงการวิจัย.....	41
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
4 ผลการวิจัย.....	43
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	55
ข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	69
ภาคผนวก ก.....	70
ภาคผนวก ข.....	73
ภาคผนวก ค.....	75
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	84

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นที่เสพยาบ้า ($n = 120$).....	39
2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่เสพและไม่เสพยาบ้า ($n = 240$).....	44
3 จำนวนและร้อยละของการเสพสารเสพติดประเภทอื่นที่ไม่ใช่ยาบ้าของกลุ่มตัวอย่างที่เสพและไม่เสพยาบ้า จำแนกตามประวัติการเสพสารเสพติด ($n = 240$).....	45
4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพยาบ้า จำแนกตามอายุของการเริ่มเสพยาบ้าครั้งแรก ($n = 120$).....	47
5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เสพยาบ้า จำแนกตามวิธีการเสพยาบ้าและเหตุผลในการเสพ ($n = 120$).....	48
6 จำนวนและร้อยละของรูปแบบครอบครัว จำแนกตามกลุ่มตัวอย่างที่เสพและไม่เสพยาบ้า ($n = 240$).....	49
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการทำหน้าที่ครอบครัว จำแนกตามการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เสพและไม่เสพยาบ้า ($n = 240$).....	50
8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับการเสพยาบ้าของกลุ่มตัวอย่าง โดยการใช้ Logistic Regression ($n = 240$).....	52
9 ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินการทำหน้าที่ครอบครัว จุฬาลงกรณ์ ($n = 40$).....	71

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7